

Kennissessie voor ambtenaren: milieunormering windmolens – 5 oktober

10:00 – 11:00 uur

Te vroeg? Pak nog een kopje koffie!

Spelregels

Groot aantal deelnemers ->
Microfoons uitgeschakeld

Stel vragen via de chat!

Toelichting op vraag ook via chat
'Like' of geef een duimpje als je dezelfde
vraag hebt

Als er mondelijke toelichting
nodig is, unmute mij

Vraag niet beantwoord? -> Stel
deze achteraf via de Helpdesk!

Programma

- 10:00 Welkom en introductie
- 10:05 Update status Plan-m.e.r. en AMvB – Nicolette Bouman (I&W)
- 10:20 Casus windpark Caprice
  - Door Jos Pierrey (namens gemeente Lingewaard)
- 10:40 Reflectie NWEA & ruimte voor vragen
- 11:00 Afsluiting

Website met alle informatie:
www.helpdeskwindopland.nl

Overzicht van de ondersteuning: Helpdesk Wind op Land

1. Informatiepunt

Doel

Een 'frontoffice' waar decentrale overheden terecht kunnen met hun inhoudelijke, organisatorische, juridische en/of bestuurlijke vragen.

Hoe

- www.helpdeskwindopland.nl
- Informatie, ondersteuning, nieuws en agenda
- Zowel ambtelijke als bestuurlijke informatie
- Doorverwijzing naar Infomil & Expertpool

2. Inspiratie & kennisdeling

Doel

Informatie en ervaringen uitwisselen. Interactie creëren met decentrale overheden.

Hoe

- Ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten over milieunormering windturbines
- [Bestuurlijke sessie gepland op 17 oktober \(VERPLAATST\)](#)

3. Expertise & Sprekers

Doel

Kortstondige ondersteuning bieden aan decentrale overheden d.m.v. experts en sprekers.

Hoe

- Expertpool NP RES beschikbaar voor ondersteuning via <https://www.regionale-energiestrategie.nl/ondersteuning/expertpool/default.aspx>
- Sprekerspool inrichten (ambt & best)
  - Juridische expertise
  - Adviesbureaus

Meer informatie:
www.helpdeskwindopland.nl

Nationaal Programma
RES Regionale
Energie
Strategie

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Inloggen

Zoeken

Home

Nevele-arrest

Landelijke milieunormen

Eigen milieunormen

Praktijk

Vraag & antwoord

Bijeenkomsten

Agenda

Contact

Nevele-arrest

De Raad van State oordeelde over een uitbreiding van het windpark in Delfzijl Zuid dat er volgens het Europees recht een uitgebreid milieuonderzoek (ook wel plan-m.e.r.) had moeten plaatsvinden voor deze landelijke normen.

[Lees verder](#)

Eigen milieunormen

De Raad van State heeft aangegeven dat provincies en gemeenten hun eigen normen kunnen stellen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Hoe doe je dat en wat zijn aandachtspunten? En hoe zit het met afstandsnormen? Op deze pagina vind je informatie die het maken van keuzes ondersteunt.

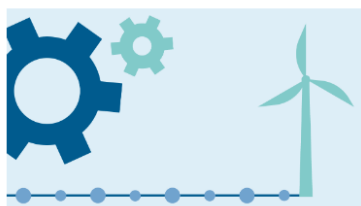
[Lees verder](#)

Vraag & antwoord

Kijk hier voor veel gestelde vragen en antwoorden. Ze zijn ingedeeld in de onderwerpen: uitspraak Raad van State, gevolgen voor windparken, intrekkingverzoeken, eigen milieunormen en bestuurlijke-politieke kwesties.

[Lees verder](#)

Proces en tijdelijk landelijke milieunormen

Hier lees je meer over het proces om te komen tot landelijke milieunormen. Dit vraagt een uitgebreid proces, waaronder een participatie- en inspraaktraject. Naar verwachting treden nieuwe landelijke milieuregels in 2024 in werking.

[Lees verder](#)

Bijeenkomsten

De kenniswerkgroepen delen kennis over en ervaring met het opstellen van lokale milieunormen. We bespreken met elkaar of en wanneer het nodig is om als gemeente zelf eigen milieunormen op te stellen, hoe je dat kan doen en wat belangrijke aandachtspunten zijn.

[Lees verder](#)

Experts en sprekers

Soms heb je als provincie of gemeente misschien behoefte aan een adviesgesprek met een expert of een spreker die zaken helder uit kan leggen aan alle betrokken ambtenaren, bestuurders en/of raads- of statenleden. De experts en sprekers van de expertpool van NP RES kunnen dan uitkomst bieden.

[Lees verder](#)

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Stavaza windturbinebepalingen leefomgeving

Nicolette Bouman
IenW/DGMI

5 oktober 2023

Aanleiding en achtergrond

- Uitspraak ABRvS 30 juni 2021 over beroepen tegen besluiten over Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding 2021
- Arrest EU-HvJ van 25 juni 2020 in Vlaamse zaak (Nevele) dat betrekking had op vergelijkbare Vlaamse windturbinebepalingen
- Windturbinebepalingen in Abm en Arm moeten buiten toepassing worden gelaten (windparken van drie of meer windturbines), vanwege gebrek in de voorbereiding. Op basis van EU-regelgeving is het nodig eerst een strategische milieubeoordeling uit te voeren (plan-mer).
- Gevolg: Nieuwe windturbinebepalingen zijn nodig waarvoor eerst een planMER wordt verricht.

Processtappen

- NRD, planMER
- Opstellen concept-AMvB op basis van planMER
- Maatschappelijke consultatie planMER en concept-AMvB
- Advies Commissie voor de m.e.r.
- Advies Raad van State
- Parlementaire behandeling
- Geplande inwerkingtreding 2024

Maatschappelijke consultatie

- Ontwerpbesluit met nota van toelichting
- Integrale tekst mbt windturbines in Bal, Bkl en Ob
- PlanMER (samenvatting, hoofdrapport, aanvullend rapport)

- Kennisgeving in Staatscourant van 11 oktober
- Gedurende 6 weken (12 oktober t/m 22 november)
- Voor iedereen: burgers, bedrijven, overheden
- Publicatie op www.platformparticipatie.nl/windturbinebepalingen
- 2 online informatiebijeenkomsten (eind oktober)
- Indienen zienswijze bij voorkeur digitaal

Vragen

OVER
MORGEN

OVER
MORGEN

Maatwerk-normen Caprice Lingewaard

Jos Piercy
5 oktober 2023

Delfzijl 2021

30 juni 2021 Raad van State: Windpark Delfzijl Zuid

Voor Activiteitenregeling milieubeheer was plan-MER verplicht op grond van de Europese SMB-richtlijn.

Delfzijl 2021

RvS: bevoegd gezag kan in de tussentijd **eigen normen** stellen ter vervanging van de normstelling uit het Activiteitenbesluit en de -regeling .

Voor de besluitvorming geldt dat de te hanteren normen moeten worden voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering.

Lingewaard

- 2 Turbines
  - Normen activiteitenbesluit nog steeds van toepassing
- Besluit college Lingewaard 29 augustus 2021: onderzoek naar aanvullende normen of voorschriften
- Niet uit te leggen dat er geen ruimte is voor eigen lokale normen
- Zoeken naar normen die leiden tot
  - zoveel mogelijk energieopbrengst en
  - zo weinig mogelijk hinder voor omwonenden.

Activiteitenbesluit

Artikel 3.14a

1. Norm 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night}
2. Maatwerkvoorschrift bij cumulatie van geluid
3. In afwijking van het eerste lid kan het bevoegd gezag bij maatwerkvoorschrift in verband met bijzondere lokale omstandigheden normen met een andere waarde vaststellen. (*wordt niet verder uitgelegd in Toelichting bij AB*)

Aanvullende voorschriften Lingewaard

Maximaal haalbare aanscherping tov geldend
Activiteitenbesluit:

- Algemene geluidsnorm scherper L_{den} 46 ipv 47 dB
- Nachtnorm scherper L_{night} 40 ipv 41 dB
- Handhaafbaar voorschrift tonaal geluid
- Brongeluid beperkt: max. daggemiddelde 106,5 dB (en onderliggende dagdelen)
- Slagschaduw nihil door stilstand voorziening

Tonaliteit

- Eén of meer zuivere tonen waarneembaar zijn.
- Fluittoon, pieptoon, bromtoon.
- Kan in bijzondere situaties voorkomen.
- Ontwerp- of productiefout of een defect aan de windturbine.

Analogie tonaliteit industrielawaai

- HMRI (Handleiding meten en rekenen industrielawaai).
- Tonaliteit duidelijk waarneembaar bij ontvanger.
- Vaststellen door twee representanten van het bevoegd gezag ter plaatse te laten beoordelen.
- Aanvullend smalbandige spectrale analyse om tonale componenten aan te tonen.
- Beide waarnemers stellen tonaal karakter vast: toeslag van 5 dB .

Nadeel is subjectief oordeel bevat, lastig te operationaliseren. Onder andere onder welke (meteorologische) condities, tijdstippen, duur, frequentie etc. van waarnemingen plus “volume” toon

Objectievere methode

- Objectievere methode voor het vaststellen tonaliteit internationale norm **NEN-ISO 1996-2:2017**.
- In Annex J, table J.1. wordt de waarde van de tonaliteitstoelage (K1) bepaald volgens de **ISO PAS 20065:2016-07-01**. Met een technische analyse kan bepaald worden welke toeslag van toepassing is van 0 dB (niet tonaal) tot 6 dB (sterk tonaal).
- ISO PAS-methode goed toepasbaar bij frequenties van 50 Hz en hoger. Tonaliteit beneden 50Hz minder goed vast te stellen.
- Voordeel: objectieve meetgegevens in plaats van een meer subjectieve waarneming.

Opgenomen maatwerkvoorschrift tonaliteit

Lingewaard

Direct na in bedrijf name van de windturbine moet vastgesteld worden of sprake is van tonaliteit in de geluidemissie van de windturbine. Hiertoe wordt de methode zoals vastgelegd in de internationale norm NEN-ISO 1996-2:2017 gehanteerd en wordt indien nodig een tonaliteitstoeslag van 0 tot 6 dB toegepast, volgens de ISO PAS 20065:2016-07-01. Indien de windturbine als gevolg hiervan niet meer kan voldoen aan de vastgestelde geluidnorm op de gevel van omliggende geluidgevoelige objecten, dienen per direct maatregelen te worden genomen.

Brongeluid maximeren

Initiatiefnemer:

Geluidbronvermogen max 106,5 dB(A) (LW, max)

Hiermee wordt recht gedaan aan de bescherming van de omgeving enerzijds en het belang van opwekking duurzame elektriciteit met windturbines anderzijds.

Voordeel: direct meetbaar, geen problemen om langdurig gemiddelde te berekenen

Voorschrift:

Binnen drie maanden na ingebruikname van de windturbines wordt via een meting, als bedoeld in artikel 3.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer, de bronsterkte van beide windturbines bepaald.